

Risicoperceptie en risicobeheersing in scholen en in opvangvoorzieningen

Probleemstelling

Ongeveer 20% van de ongevallen bij kinderen tot 18 jaar gebeuren op school. Kinderen van 5 tot 14 jaar zijn de grootste groep slachtoffers. Ongevallen op school kunnen zowel te wijten zijn aan een gebrek aan kennis en vaardigheden, als aan een structurele onveilige school.

Scholen bekijken veiligheid niet steeds als een onderdeel van gezondheid. Veiligheid wordt makkelijker als een technische materie bekeken en minder als een gezondheidsattitude.

In de Franse Gemeenschap is veiligheid niet opgenomen in de "socles de compétences" (basiscompetenties), maar in het vrije katholieke onderwijs is er voor het basisonderwijs een hoofdstuk van het leerprogramma gewijd aan de veiligheid in het verkeer en thuis. In de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de Vlaamse Gemeenschap wordt veiligheid (risico's herkennen, verschil tussen gezond en gewond zijn herkennen en eerste zorgen toedienen) opgenomen in de gezondheidseducatie, maar hoofdzakelijk inzake verkeersveiligheid. Het werken aan veiligheid en basisattitude is belangrijk gegeven.

Via de school zijn kinderen gemakkelijk te bereiken. Omgaan met risico's kan je leren. Voor het trainen van vaardigheden inzake risicoperceptie en –beheersing bij kinderen is het onderwijs een effectieve weg.¹

Er is een versnipperd aanbod van leerprogramma's betreffende ongevallenpreventie naar de verschillende doelgroepen. Niet alle onderdelen van ongevallenpreventie en niet alle doelgroepen worden benaderd. Er zijn dus gaten in het aanbod met betrekking tot de thematische ongevallenpreventiebenadering. Er is geen uitgewerkt aanbod betreffende vaardigheden inzake risicoperceptie en -beheersing in het onderwijs, noch voor leerkrachten noch voor leerlingen.

Wat is het doel?

Verbeteren van de risicoperceptie en risicobeheersing bij kinderen/leerlingen, onthaalouders, begeleiders kinderopvang en leerkrachten over veiligheid in het algemeen

Hoe willen we dit doel bereiken?

1. Attitudes betreffende risicoperceptie in het algemeen moeten bij leerlingen, onthaalouders, begeleiders kinderopvang en leerkrachten worden bijgebracht tegen 2012
 - Vormingen "risicoperceptie" ontwikkelen en geven aan leerkrachten, onthaalouders en begeleiders kinderopvang.
 - Lobbyen om vormingen "risicoperceptie" voor leerkrachten/begeleiders kinderopvang in de leerplannen opgenomen te krijgen.

¹ What is the evidence on school health promotion in improving health or preventing disease and, specifically, what is the effectiveness of the health promoting schools approach?, Health Evidence Network, WHO, March 2006, 26 p. www.euro.who.int

- Vormingen en interactieve rondleidingen geven bij de permanente tentoonstelling "Veilig huis" in de Vlaamse Gemeenschap.
 - Tentoonstellingen "Reuzenhuis" permanent opstellen.
 - Inrichten van "Train de trainers" voor het geven van infoavonden voor sociaalculturele organisaties en vormingsorganisaties in de Vlaamse Gemeenschap.
2. Preventiemaatregelen inzake veiligheid in het algemeen en in het bijzonder (thematisch: brand/ CO/ vallen/...) moeten worden gekend en toegepast tegen 2012
- Vormingen/lessen rond thematische preventieboodschappen ter beschikking stellen en organiseren voor leerkrachten, onthaalouders en begeleiders kinderopvang en leerlingen.
 - Vormingen en interactieve rondleidingen geven bij de permanente tentoonstelling "Veilig huis" in de Vlaamse Gemeenschap.
 - Thematische infoavonden organiseren voor ouders, grootouders, ... in de Vlaamse Gemeenschap.
 - CD-rom "(On)raad op school?" verspreiden naar scholen en opvangvoorzieningen in de Vlaamse Gemeenschap.
 - Informatiecampagne rond veiligheid organiseren voor ouders, grootouders en leerlingen in de Franse Gemeenschap.
 - Pedagogisch materiaal over veiligheid verspreiden naar leerkrachten in de Franse Gemeenschap.
3. Risicoperceptie en risicobeheersing moeten in de leerplannen (ontwikkelingsdoelen en eindtermen) van de basisscholen en van het Pedagogisch Hoger Onderwijs worden opgenomen tegen 2012
- Lobbyen om veiligheid op te nemen in de leerplannen van de basisscholen en het Pedagogisch Hoger Onderwijs (voor het basisonderwijs).
 - Risicoperceptie en risicobeheersing blijvend agenderen op belangrijke fora.
 - In eindtermen en ontwikkelingsdoelen meer aandacht vragen voor veiligheid.

Belangrijke partners voor het bereiken van het doel zijn:

Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG), Externe Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (IDEWE), Kind & Gezin, Provinciaal Veiligheidsinstituut Antwerpen (PVI), de onderwijsnetten, Educa-Santé, Belgische Brandwondenstichting, Pinocchio, Greet Rouffaer Huis, Andre Scheers Huis, Gezinsbond, Brandweer, Antigifcentrum, Rode-Kruis Vlaanderen, ...